

REDACȚIA

Arad, strada Aulich Nr. 1

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria :
pe un an 20 cor. pe 1/2
an 10 cor.; pe 1/4 de an
5 cor.; pe 1 lună 2 cor.

Nr. de Duminecă pe an
— 4 coroane.

Pentru România și
Trănită pe an:
40 franci.

Manuscrise nu se napolază

ADMINISTRAȚIA:

Arad, strada Aulich Nr. 1

INSERTIUNILE:

de un șir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 b.,
de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele cât și
insertiunile sunt a se plăti
înainte în Arad.

Serisori nefrancați nu se
primesc.

TRIBUNA POPORULUI

Stejarul și... buruiana.

Marele patriot Bartha, și toți cei d'o seamă cu el, este supărat foc, că Sașii nu se învoiesc la maghiarisarea numelor orașelor pe cari densii li-au întemeiat și ridicat la înflorire. Și scriind trei coloane (în „Magyarország” dela 5 c.), Bartha zice că Ungurii sunt stejari iar Sașii niște buruieni. E o nespună obrăznicie deci, din partea Sașilor, să încerce a face pe grozavul. Doar așa e rânduiala lumii, așa e legea firei: stejarul nu se va opri el în desvoltarea sa, de dragul vreunei buruieni, ci va crește înainte, fără să țină socoteală că umbra ce face pricinuește perirea buruieni, setoasă de aer, lumină și căldură.

Ungurii, cari n'au știut să întemeieze orașe, nici industrie și comerț, ci au rămas în starea în care i-a adus aici Țăpăd, sunt stejari, — iar Sașii, chemați deja prin secolul al XII în Ungaria, să i dea țării o înfașurare de stat, sunt buruieni. Și noi, naționalitățile toate, cari veacuri de-a rândul am dat patriei bărbați iluștri, și am apărat-o de Turci chiar și atunci, când primați maghiari luptau alături cu Turcii, noi toate suntem buruieni, urși să ne vestejim la umbra giganticilor stejari. Și ori ce străduință a noastră de a crește și noi spre lumină, la fel cu Ungurii, că doar avem aceleași drepturi cetățenești, este o temeritate, împotriva căreia Bartha cere a se lua măsuri strașnice, căci primejdium unitatea statului.

Se întreabă adecă, plin de îngrijare, nobilul Secuiu:

„Dacă neamul unguresc ar renunța la hegemonie, cine ar lua rolul de conducere? Sub guvernare slovacă, valahă, germană ori sârbească s'ar mai putea oare păstra unitatea istorică a țării?”

Unitatea aceasta istorică cere, după părerea hegemonilor, ca locurile unde nu-i picior de Ungur, ori unde nu sunt decât Unguri importați, venetici cum le zice țeranul român, aduși să trăiască din salariul plătit de naționalități, zicem: unitatea aceasta ar pretinde să se dea nume unguresc tuturor satelor și orașelor. Iar tendința noastră de a păstra numele istorice, cel puțin pe acestea, este curată „tradare de patrie”. Este o provocare din partea noastră, provocare neiertată.

D'aceia Bartha povătuiește pe Sași să se astâmpere, și mai ales să nu se tot plângă prin „Hamburger Nachrichten” și alte ziare mari europene. Pentru-că protestând în con-

gregațiunii și prin presa germană, Sașii și ori-care altă naționalitate:

„Provoacă în contra lor tot amarul neamului unguresc calomniat. Va înceta astfel răbdarea încercată și nobilă a Ungurilor, caracteristica noastră în chestia de luptă de rasă. O să se deștepte astfel patimi necunoscute încă până acum, și cine o să se ardă la flacăra, dacă vom ataca și noi ca ei, dacă în patina noastră oarbă ne vom da mâna și-i vom ataca cu forțe unite, cu porniri selbatice și crude, cu pana muiată în venin și prin cuvinte omoritoare, cu toată puterea de guvernare și cu tot arsenalul nostru național?”...

Până acum deci am avut a face numai cu „răbdarea încercată și nobilă” a Ungurilor. La Turda, la Cluj, Oradea, Arad și alte părți, pretutindeni compatrioții nostri ni-au tratat cu manieră „nobilă”. Dacă Sașii fac însă gură și scot sabia pentru Kronstadt și dacă și celelalte neamuri îi secundează val nouă! Căci se vor deștepta atunci în Unguri „patimi necunoscute” și ne vor ataca „uniți, cu porniri selbatice și crude”...

Așa ne amenință Bartha.

Face rău că nu precizează. Ce înțelege adecă sub „patimi necunoscute”? Noi știm anume de vandalismele căror li-a mers vestea în lumea întreagă. Noi știm de procese cu grămada și întemnițări cu ani. Noi știm că nu ne mai putem întruni, parcă n'am mai fi cetățenii acestei țări.

Ce ar mai putea urma?

Să ne tragă în țepă, cum scria odată „Magyar Hírlap”?

Dar chiar patriotul Bartha, nu de mult, ci mai zilele trecute, scria pentru molcomirea naționalităților, cu cari — zicea — Ungurii împreună au să susțină statul.

Ei bine! Pentru că au și Sașii gustul să i-se zică Sibiului Hermanstadt, Brașovului Kronstadt, în loc de a i-se zice ungurește, acum să ne amenințe pe toți cu foc și sabie?

Dar' în felul acesta cine, și pe care Ungur îl mai poți lua în serios? Dacă pentru că ținem și noi la neamul și trecutul nostru istoric șovinistii sunt în stare a decreta stîrpirea noastră, ca a unor buruieni netrebnice, negreșit că cu atât mai ales trebuie să luptăm și să le dovedim, că nu suntem buruieni cari trăiesc din milă sub umbra stejarelor, ci stejari suntem, ca ori și cine în această țară. Căci răbdat-am și noi, alături cu Ungurii, și pe Tatari și pe Turci, fără să ni-se rărească rîndurile, din contră: am sporit tot mai mult și ne-am întărit, încât, fie

sigur Bartha, vom ști să suportăm și tirania șovinistă.

De aceea să nu amenințe ci mai bine să se gândească la un lucru: D-zeu s'a îngrijit el, ca nici stejarelor să nu i crească crengile până în cer.

Russu Șirianu.

La temniță. În ziua de 24 Septembrie Slovacii, cari au fost osândiți pentru-că primiseră cu alaiu pe redactorul Pietor, și-au început osândă. Unii dintre ei, ca dl Dula, au să stea 6 luni.

Damele distinse slovace însă, douăzeci la număr, au sosit alaltăeri la Buda-Pesta, unde solicitând audienței la Széll îl vor ruga să intervie pentru-ca fruntașii slovaci să fie recomandați M. Sale spre grațiere.

Mărturisiri prețioase.

Inregistrând faptul, că în vorbirea sa delu Papa, rostită în adunarea din urmă a reformatilor în calitate de primcurator, Tisza Kálmán a acusat grav pe catolici, numindu-i ultra-monțani capabili a trada țeara, „Alkotmány” (dela 7 Octombrie) scrie:

„Trista epocă a luptelor confessionale a adus multe primejdii asupra națiunii noastre, și judecată asupra pricinuitorilor primejdiilor face istoria. Dacă însă judecata aceasta nu într'un caz, ci în multe, este gravă și nemiloasă, atât pentru unii cât și pentru alții dintre beligeranți, un lucru fără îndoială dovedește istoria. Dovedește că acei catolici, cari au luptat în Diète împotriva protestanților, s'au condus de credința cătră dinastie și de îngrijirile ce bunul patriot trebuia să simtă cu privire la viitorul patriei.

„Și nici-odată acești catolici nu au căutat peste hotare aliași pentru țeară și monarhie. Până ce dincontră: aceiași istorie dovedește, că tocmai protestanții au fost cei cari au căutat și au găsit peste hotarele țării și ale monarhiei cuvântul de ordine, comanda pentru forța înarmată dușmană creștinismului cu ajutorul căreia a încins patria în flăcări.

„Și dacă Zsilinszky Mihály încă înainte vorbirii de la Papa a socotit consult și combatibil cu poziția sa de secretar de stat să se provoace la influența mare a literaturii vechie teologică engleză, și din acest punct de vedere se poate stabili un lucru. Fata care: această literatură teologică engleză protestantă chiar de la începutul luptelor confessionale a propagat și imprăștiat cuvântul de ordin dat de Cronwell și formulat apoi în cărțile sale de legi de Milton, că adecă toți protestanții trebuie să se alieze într'a a nimici Dinastia de Habsburg.”

Când Ungurii fac aceste constatări, din parte-ne ce am mai avé de adăugat?!

Spicuri din presa maghiară.

Desmint ei înșiși. De câte-ori e vorba de Secui, aproape totdeauna ziarele ungu-rești insinuă că ei se prăpădesc din cauză că — „Albina”-i omoară cu creditul.

Minciuna aceasta s'a repetat și mai alaltăeri. O desminte însă acum chiar Ugron Gábor, Secuiul cel mai veritabil, care ează ce scrie în foile maghiare: „Nu este adevărat că „Albina” prin ofert de bani pe credit ar strica Secuilor. În situația actuală grea și când banii sunt scumpi, nici o bancă nu fuge după omenii să le ofere bani și cu atât mai puțin face aceasta prin mijlocirea agenților”.

Bánffy și Majláth. Pe ziua de 13 Noiembrie, Bánffy a convocat la Cluj adunarea generală a reformatilor.

Între altele a pus la ordinele zilei și: „holărire asupra răspunsului dat de ministru adresei noastre în afacerea titlului de episcop al Ardealului”...

Cu un cuvânt: Bánffy nu lasă să se stângă cearta confessională, ci-i adună la luptă pe calvini!

Brav bărbat!

Din România.

Misiunea italiană, care a venit să notifice Suveranului nostru suirea pe tronul Italiei a M. Sale Regelui Victor Emanuel III. a fost însoțită la Sinaia de dl Florescu, secretar general al ministerului de externe și de dl Dl Colonel Averescu.

Duminecă, a avut loc în Castelul Peleş un dejun de gală, dat de Suveranul nostru în onoarea misiunii italiene.

La acest dejun au luat parte dl Titu Maiorescu, ministru de externe, marchizul Becaria d'Inciza, ministru plenipotențiar al Italiei în Capitală, cu d-ua marchiză d'Inciza, membrii corpului diplomatic aflați la Sinaia, dl A. E. Florescu, secretar general la ministerul de externe, dl colonel Averescu etc.

Comitetul congresului de arte și meserii, ce s'a ținut zilele trecute în Capitală adresând telegrame M. Sale Regelui, d-lui ministru al domeniilor și mai multor persoane marcante a primit răspunsuri telegrafice și scrisori.

Din partea M. Sale Regelui a primit următoarea telegramă:

„Majestatea Sa, foarte măgulită de sentimentele de devotament ce-i exprimați în numele congresului de arte și meserii, mă însărcinează a arăta înaltele sale mulțumiri Domniei Voastre și întreg congresului.

Adjutant general: Vartiadi.

Adresă de omaj.

Cu ocazia sărbătorii bicentenarului uni-rei, din Blaj, Majestății Sale s'au telegrafat următoarele:

Nr. 4881—1900.

Preaînaltăi Cămară de Cabinet a Majestății Sale ces. și reg. apostolice

Viena.

Mitropolitul, Episcopii și membrii legalminte convocați ai provinciei bisericesti greco-catolice de Alba-Iulia și Făgăraș, adunați în Blaj la sărbătorirea aniversării de două sute ani dela unirea noastră cu biserica catolică, reamintesc cu inima plină de

recunoștință, că binefacerile credinței celei adevărate după Dumnezeu au să le mulțumească protecțiunii și spriginului înaltei Case Domnitoare. Drept aceea cu omaj subdital se prezintă înaintea tronului apostolic al Majestății Sale, pentru a da expresiune grațitudinii lor eterne și fidelității nestrămutate, rugând pe Majestatea Sa, să se îndure a împărtași provincia bisericească greco-catolică de Alba-Iulia și Făgăraș și în viitor de grația și patrociniul Său preafălt.

Victor Mihályi de Apsia
Archiepiscop și Mitropolit de Alba-Iulia
și Făgăraș.

Dela Blaj.

Serată la Casină. Cu prilegiul sărbătorilor jubilară s'a făcut și inaugurarea casinei române, așezate acum în un cuartir spațios și frumos din piață. A luat parte un public distins, între cari Escel. Sa Mitropolitul, Ill. Sa Episcopul Rădu, și mai mulți membrii sinodali. După cuvântul de salutare a dlui președ. Dr. Aug. Bunea, și răspunsul Mitropolitului Victor, a urmat serata arangiată cu acest prilej. Dna Albertoni, care a binevoit a se da rețiosul concurs, ne a delectat cu admirabilă cântare. A declamat apoi d. Sântion poezia „Voichița lui Ștefan” de Coșbuc, ear d. Elena Muntean a cântat la pian „Capriciu F. minor”, ambele domnișoare au secerat multe aplause. La sfârșit amintim frumoasele coruri: „Trecuț vlea” — „Dorul meu” — și „Neică neiculiță” așa de precis cecutate.

Lanțul de scrisori. Redactorul foilor noastre a înaintat Preav. Consistor Archidicesan un libel de depunere despre 635 cor. colectați prin „lanțul de scrisori”. Suma aceasta a fost dată pentru Internatul de fetețe din Blaj.

Suvenir de la serbări. Fotograful Sinberger din Făgăraș a pregătit un prea frumos portret al Escelenței Sale Dlu Mitropolit. Cel-ce dorește să aibă acest suvenir dela serbările jubilară pot să se adreseze numitului fotograf, trimițându-i 2 cor.

(„Unirea”).

Pictură din iubire.

de Alfred de Musset

Traducere de I. C. Massim.

I.

În Februarie 1580, un tânăr trecea în revărsatul zorilor pe la Piazzetta, în Veneția. Hainele îi erau cam neregulat puse pe el; pălăria îi era îndesată pe urechi. Mergea repede către Esclavons, tirindu-și sabia și mantaua. Ajuns la puntea Paille, se opri deodată și privi împregiur. Luna era aproape să apună, și aurora poleia palatul Dogelui. Din când în când o coloană groasă de fum, eșea din coșul unui palat vecin. Bărne, pietre, blocuri de marmură, mil de sfărâmaturi, incongiurau canalul Prisons. De curând fusese arsă locuința unui patrician. Mici străluciri luminau din când în când și, la aceste lumini străni, se sărea un soldat veghind în mijlocul ruinelor.

Tânărul nostru nu era isbit nici de spectacolul distrugerii, nici de frumusețea cerului care se văpsea cu nuanțele cele mai frumoase. El privi câțiva timp orizontul, dar lumina zilei păru că produce asupra lui o urtă impresie, căci se înfășură în manta și-și urmă calea mai departe. Dar se opri din nou dinaintea unui palat și bătă în ușă.

Din Bucovina.

„Deșteptarea” scrie, că Lunii la orele cinci s'au întrunit la Cernăuți o consfătuire politică aderenții partidului poporal național român, veniți din diferite părți ale țării. Adunarea a fost prezidiată de dl Dr. Iancu, cav. de Fondor, fiind de față și dl Dr. George Popovici. Conferența a durat până târziu noaptea. Curând se vor întruni conferințe plenare ale partidului poporal. Conferența a constatat că alegerea d-lui Dr. G. Popovici și a baronului Eudoxie Hormuzachi e dorită de toți Românii cinstiți din țeară.

Tricolorul. Din pașalicul lui Bourguignon se scrie, că societ. teologilor „Academia ortodoxă” din Cernăuți și-a schimbat în vremea din urmă statutele, între altele hotărînd să introducă și panglica academică, cum o au și alte societăți de universitari. Panglica aceasta era să fie de culoare albastră cu inscripția aurie și la mijloc o cruce, o inimă și o ancoră în culoare roșie, adică semnul virtuților creștine. Se svonește acum, că guvernul țării nu încuviințează această panglică, pentru-că vede în ea tricolorul național român, primejdios statului austriac.

Bietul tricolor! Mult mai e urgisit și persecutat pretutindenea; și încă la el acasă!

Complotul bulgăresc.

Trifanoff, înțelegând bine la ce se mai poate aștepta dela patrioții, cari îi decretaseră moartea în momentul când li-s'a părut vătămător intereselor lor, a pus instrucția pe urmele unei noi și însemnate descoperiri.

Etată ce comunică ziarele din București:

E cât-va timp de când s'a vorbit despre complicitatea și rolul jucat în asasinarea lui Fitowsky de către doi ofițeri bulgari din Rusciuk: căpitanul Popoff și locotenentul Stoianoff. Într-o altă, unul dintr'insii, locotenentul de pompieri Stoianoff a dat banii celor trei bandiți: Miteff, Ilieff și Carambuloff, când aceștia, după nereușita cursei întinse lui Fitowsky, au plecat la București în urmărirea victimei. Se vede însă, că banii aceștia nu au fost suficienți; Nicola Miteff, șeful expediției, a adresat o nouă cerere locotenentului Stoianoff, și aceasta din urmă s'a grăbit să o satisfacă.

Aceasta formează obiectul noii revelațiuni a lui Trifanoff.

În urma indicațiilor date de acest din urmă, dl I. Th. Florescu, trisotit de dl prim-procuror Miculescu, a făcut o cercetare la direcțiunea generală a poștelor și telegrafelor. Trifanoff nu mințise; dovada a fost descoperită.

S'a găsit un mandat pe suma de 100 lei trimis de către locotenentul Stoianoff lui Nicola Miteff, mandat a cărui dată de primire concide cu ziua în care s'a făcut asasinarea a lui Fitowsky.

În urma descoperirii acestor atât de importante dovezi, stabilire complicității acelei ofițer bulgar care și-a murdărit uniformă făcând pe părtașul într-o crimă odioasă, rămâne complet și pe deplin dovedită.

Actul de acuzare. Ordonanța în această senzațională afacere fiind terminată, dl procuror general Ciocirdia, care împreună cu dl prim-procuror Miculescu va susține acuzarea, se va ocupa cu dresarea actului de acuzare.

Reînvierea chestiei cretane

Se credea că, în urma numirii prințului George al Greciei ca comisar suprem al celor patru Puteri protectoare, Anglia, Rusia, Franța și Italia, în insula Creta, chestia cretană, care de aproape o jumătate secol a dat atât de mult de lucru diplomației europene, a fost rezolvată, dacă nu în mod definitiv, dar cel puțin pentru un mai lung șir de ani, spre satisfacerea generală.

În adevăr, misiunea prințului George a reușit peste toate așteptările; în scurtul timp de trei ani, nu numai s'a stabilit o administrație, model de ordine și legalitate, dar s'au potolit în mare parte urile și animositățile seculare dintre majoritatea creștină și minoritatea mohamedană, astfel că acum aceste două elemente, de rasă comună dar învrăjbite prin religione și prin condițiunile sociale de mai înainte — de stăpânitori și supuși — au ajuns a conviețui într-o armonie relativă.

Dar mandatul de trei ani al prințului George expiră în curând, și comisarul suprem al Puterilor — fie din motive de patriotism, fie din motive de ambițiune personală — refuză de a mai servi pe viitor programul transitoriu al puterilor în Creta și vrea să grăbească soluți a definitivă.

Din cercuri foarte bine informate se asigură, că prințul George a fost invitat de guvernul rus să facă o schimbare în situația sa de guvernator al Cretei.

E fals svonul că s'ar plănui o unire a Cretei cu Grecia.

După ultimele combinațiuni prințul George trebuie proclamat Prinț al Cretei

spre a întemeia astfel o a doua dinastie grecească sub influență rusească. Prințul George și fratele său, prințul Constantin, domnește o mare parte din Imperiul germano-englez în Grecia pe când George și regina Olga sunt sub influență rusească.

Prințul George trebuie să lucreze o armată cretană lucru la care înțelegția nici Turcia nu se învoesc.

Deci, un nou conflict se apropie.

Afaceri școlare.

Examenul de calificare a didaților de preoție prescris prin legea organică și prin regulamentul școlii se va ține aici Marți în ziua 10 Octombrie a. e. la ora 9 în sala amiază și eventual în zilele următoare.

La examen sunt admiși toți candidații cari și-au înaintat recursul la ministerul regulamentar.

Ceea ce se notifică tuturor preoților și clerului în general.

Arad, la 17/30 Septembrie 1900.

Consistorul rom. gr.-or. din Arad.

Iosif Goldiș, episcop.

Români „sui generis”

Confrății de la Sibiu: publică organul „autorizat” următoare scrisorilor chisă dlui G. Șorban:

„Stimate Domnule! Te felicităm pentru sentimentele D-tale românești. Aceste sentimente sunt, cari singure ne scut, de ocupăm cu persoana dlui Petru Mihályi de Apsia, că-i nobil, că-i inteligent, și că-i curajos. Dacă-i așa, — și după toate, așa și trebuie să fie, — atunci nu-i temere, că se poate dintre noi.

„Pentru-că: cel nobil își iubeste țara, neamul; pentru că: Românii inteligenti știe că rassa sa e superioară steaua, e lumina, e noblețea între gușii, pentru-că: caracterul nu concede, că se se lapede de ai săi.

„Românul, care se lapede de neamul său are nici inimă, nici minte, nici curaj și — stuncia mai bine, ducă-se, treacă, contrar, căci unul ca acela, între noi, numai trădător!

Un servitor, care ține în mână o luminare, îi deschise îndată.

Înainte de a intra, se întoarse, și aruncând o privire către cer, zise:

„Pe Bacchus! acest carnaval mă costă cam mult”.

Acest tânăr se numea Pomponio Filippo Vecellio, fiul Titianului, copil plin de spirit și de imaginație, pe care însă pasiunea pentru jocul de cărți îl pierdea. Erau 4 ani de când murise marele pictor și fiul său cel mai mare Orazio, și tânărul Pippo mănca cea mai mare parte din averea, pe care o moștenise. În loc să cultive talentele cu cari îl înzestrase natura și să susție gloria numelui său, își petrecea zilele dormind și nopțile jucând cărțile la o oare care conținea Orisini, care avea talentul să stoarcă punga tinerimei venețiene. La ea se aduna în fiecare seară o numeroasă societate compusă din nobili și curtezane ca să mănânce și să joace cărți în schimbul unei cotizații. Vinul de Cipru curgea în pahare, ochiadele veniau din toate părțile dela cutezanele așezate cu măiestrie, și victimele își lăsau acolo banii și rațiunea.

De aci, din acest loc periculos am văzut eșind pe eroul acestei istorisiri, după ce pierduse o mulțime de bani. Pe lângă că și golise buzunarele la bacara, frumosul lui tablou fusese ars în incendiul dela palatul Dolfino. Acest tablou reprezenta o scenă

istorică, și era atât de bine făcut că era demn de însuși Titianul; vândut unui bogat senator, el avu aceeași soartă ca și celelalte tablouri, adică fu prefăcut în cenușă din nebagărea de seamă a unui servitor. Pippo însă nu se sinchisea deloc de tablou; nu se gândia decât la nenorocul care-l urmărise cu o încăpăținare nemai văzută, și la zarurile care-l făcuse să piarză.

Intrând în cameră, începu să-și numere banii care-i mai rămăseseră în sertar; apoi, pentru-că era de un caracter vesel și nepăsător, se puse să privească la fereastră în costum de noapte. Văzând că se face ziuă, el se întrebă dacă trebuie să se culce, sau să se scoale ca ceilalți oameni. Înainte de a se hotărî dacă trebuie să vegheze sau să doarmă își lăsă chocolata pe balcon, lupându-se în contra somnului. Îndată ce i se închideau ochii vedea înainte-y o masă, incongiurată de niște figuri galbejite. „Ce nenoroc! Murmură el; e de crezut să pierzi cu 15! Și vedea pe adversarii obișnuiți, bătrânul Vespasiana Memmo, trântind 18 și luând aural strâns pe masă. El deschidea atunci repede ochii pentru ca să se sustragă dela acest rău vis și privia la tinerile fete cari treceau pe cheu. De departe i-se păru că vede o femeie mascată; se miră cu toate că era în carnaval, deoarece știa că săracii nu se maschează și că o damă venețiană nu merge pe jos la o oră atât

de înaintată; dar' recunoscu că ceea ce-l drept mască era obrazul unei africane foarte frumoasă. Ea mergea repede, și adierea vântului îi făcea pe rochie unde grațioasă. Pippo se plecă pe balcon și văzu, cu mirare, că africana bate la ușa lui.

Portarul nu mai venea să deschidă. „Ce vrei?” strigă tânărul. Al vrei-o tu cu mine?

Africana ridică capul.

— Te numești Pomponio Vecellio?

— Da, sau Pippo, cum vrei.

— Ești fiul lui Titian?

— Da, ce vrei?

După ce privi repede și curioasă Pippo, africana se dădu puțin încoace și aruncă cu dibăcie o mică cutie în balcon, și fugi, întorcându-și din când în când capul. Pippo luă cutia, o deschise și găsi frumoașă pungă învelită într'un petec, unde leșel, tot atât de misterios ca și restul, că nu cuprindea decât următoarele cuvinte:

„Nu cheltui prea repede ceea ce ai în tin; când vei eși din casă, încarcă-mă o piesă de aur, că e de ajuns; și dacă seara îți va rămâne ceva, se va găsi un sărac care să-ți mulțumească”.

Tânărul învârti într-o sută de feluri cutia, se uită cu băgare de seamă la pungă, privi din nou pe cheu, și neputând să-și mic mal mult, își zise: „Trebuie să măc

„La dl Petru Mihályi de Apșa, alesul praședinte al societății „Egyetemi Kör“, n'avem nevoie să invocăm pe tată și pe un unchiu. Domnul Petru Mihályi de Apșa e Român și într'u toate Român va rămâne, — n'avem ce ne teme.

Brașov, 4 Octomvrie 1900.

Cu salutare

Ioan B. Lemény.

Dăm cu socoteala că dl G. Șorban este compositorul gherlan, care are în Arad un frate, secretar al primarului.

Oare îl consideră dl Șorban și pe fratele său din Arad Român?

Cât privește acum pe tânărul Petru Mihályi, de care dl Șorban leagă atâtea speranțe, dând seamă de serbările dela 6 Octomvrie, date în Budapesta, în memoria lui Batthyányi, executat la 1849, foile un-gurești scriu:

„Cuvântul de deschidere l'a rostit apăsai Mihályi Péter. A vorbit cu foc și cu adevărat patriotism despre pilda măreață a martirilor.

„El — a zis — ni-au indicat calea și noi pășim curajoși pe această cale“...

Român bun, kossuthistul care se în spiră dela martirii maghiari dela 1848?

Va da dl Șorban un răspuns?

Și ce zice „autorizată“?

La tot cazul, înainte de a zice ceva, redactorii să întrebe pe dl Rațiu dacă între anii 1890—95, pe când stăpânirea prigonea cu atâtea sălbăticie pe Români, a întâlnit unde-va vre-un apșan expunându-se pentru Români?

ȘOAPTE

Cerul instelat.

„Timpul era senin; calea lactee ca un ușor nor împărțea cerul: o dulce rază pleca din fie-care stea pentru a veni până la mine, și pe când o examinam pe una cu atențiune companioanele sale păreau a scânteia mai viu pentru a atrage privirile mele.

E un farmec pentru mine acela, de-a contempla cerul instelat, și nu am să mă plâng de-a fi făcut o singură călătorie nici chiar o simplă plimbare noaptea, fără a plăti tributul admirațiunii care-l datoresc minunilor de pe cer.

Deși simt toată neputința gândirei mele în aceste înalte melitațiuni, găsesc o plăcere neșpusă de a mă ocupa, îmi place a gândi că nu-i de loc întâmplarea care conduce până la ochii mei această emanațiune de lumii depărtate și fie-care stea varsă cu lumina sa o rază de

risecă că acest cadou e unic în felul lui dar' nu vine de loc la timp.

Sfatul care mi-se dă e bun; dar' e târziu să spuți unui om că se înecă, când e deja în fundul mării. Cine 'mi-o fi trimițând această pungă?

Pippo recunoscu că africana era o servitoare; încu-pu dar' să caute în memorie care era femeia sau amicul în stare să 'i facă un astfel de cadou, și după-cum nu prea era modest, crezută că trebuie să fie o femeie mai mult decât un amic. Punga era de mătăasă brodată cu aur, și i-se părură că e prea fin lucrată pentru-ca să iasă din prăvălia unui negustor. Iși reaminti dar' mai întâiu pe cele mai frumoase dame din Veneția, apoi pe cele mai puțin frumoase, dar' nu descoperi nimic. Căută să recunoască atunci scriitura după bilet; inima îi bătea, pe când se sforța să cunoască scriitura, și-'și făcea în cap visuri îndrăznețe și dulci; era o prințesă poloneză care făcea întocmai literile mari, și o frumoasă damă Brescia cu a cărei scriitură se aseamănă foarte mult.

(Va urma.)

„speranță în inima mea. Și ce! aceste minuni nu vor avea ele alte rapoarte cu mine decât acelea de-a străluci ochilor mei?“

Și gândul meu care se nălță până la ele, inima mea care se mișcă la privirea lor, le va fi lor străine? Spectator trecător a unui spectacol etern, omul ridică un moment ochii spre cer și îi reînchide pentru tot-deauna, dar în timpul acestui moment repede care îi este acordat din toate punctele cerului și dela marginile universului, o rază consolatoare pleacă din fie care lume, și vine a lovi privirile sale pentru a-'i anunța că există un raport între imensitate și el, că el este asociat eternității.

Olympia.

Noutăți

Arad, 8 Octomvrie n. 1900.

Noul fișpan al Aradului, dl Urbán Iván, după cum scriu ziarele maghiare locale, va fi instalat în ziua de 4 Noemvrie. În aceea zi se va ține congregație extra-ordinară întâiu la comitat și apoi la oraș; ear' la 5 Noemvrie se va ține și adunarea generală de toamnă a congregației.

Nușierii On. Ieroteiu Crișan, adm. paroch. în Abfaia, district. protop. a Reghinului, și **Valeriu Rus,** adm. paroch. în Tot-haza, distr. protop. al Coșocnei, au fost numiți parochi.

Deficit cu expoziția un-gurească. Ziarele maghiare aduc plăcuta veste, că secția maghiară de la expoziția din Paris s'a sfârșit cu un deficit de vre o trei milioane coroane.

Era de prezăcut, că prea au dat năvală mulți flămânzi să fie angajați ca „aran-giatori“ ai gloriei maghiare.

Hymene D. Ioan Cotărlă s'a logodit cu domnișoara Sofia Popovici din Fizeș.

—**Dl Simeon Tomescu** s'a logodit cu doamna Iuliana Clepan, în Fizeș.

Monumentul lui Mircea Basarab care va fi ridicat în Tulcea, a fost pornit din Italia spre România. Asupra acestui monument, marele ziar „Corriere della M.“ scrie următoarele: „Săptămâna trecută a fost turnată în stabilimentul Batzeghi o colosală statuă a Domnului Mircea Basarab cel bătrân, care a domnit în Valachia între 1387 și 1418. E o viguroasă figură de războinic, acoperit cu arma, cu coroană pe cap, cu sceptrul în dreapta și cu stânga pe mânerul unei spade suficientă să pue pe fugă o armată întreagă. Statua înaltă de 3 m. 30 va fi așezată pe un pedestal de piatră construit acum pe o piață din orașul Tulcea. Inaugurarea acestui monument e stabilită pentru 14 Octomvrie. „Autorul grandiosului monument e sculptorul român Constantin Bălăcescu stabilit în orașul nostru unde a studiat cu Butti, după ce urmasse patru ani Academia din Veneția. Monumentul este format din statuă și din un viguros grup, compus dintr'un leu, care calcă peste arme și steaguri și are o labă pe un glob simbolisând pământul, pe care sunt desemnate gurile Dunării.“

Bătăie patriotică. Se scrie din Deva că sublocotenentul de honvezi Szemerai și controlorul finanț Bokor au petrecut până noaptea târziu împreună. Când să meargă acasă, oficerul a fâvitat pe finanț la dânsul, ca să nu-'și deranjeze familia. Finanțul însă, așa se vede, era cherchelit rău, căci ajungând la oficer în odaie, s'a luat la ceartă și la un moment dat a atacat cu sabia pe oficer. Acesta 'i-a smuls însă sabia și l'a rănit în patru locuri; după aceea l'a dat afară, așa plin de sânge și cu rănilor deschise cum era. Pe de-asupra bietul finanț a mai fost și... destituit.

Signor Aknai, odinioară Acru Constantin, era o figură cunoscută la poliția din Arad, unde ocupa demnitatea de copist, în schimbul căreia s'a lăpădat de tot ce îl lega de Români. Deodată cu botezul patriotic se pare că el 'și-a însușit însă și

apucătură, pentru că în urmă a ajuns în conflict cu legile. Scurt: a ajuns un hai mană, așa că mai alaltăieri a fost arestat, deși lucra la cariera de peatră din B. Șebiş. S'aici însă sub pseudonimul Balogh. E bănuț că a făcut parte din „banda“ care a încercat să spargă cassa de la primărie. Cam însă înaintea judelei tăgăduia „kerken“, a fost pus în libertate.

Oare de aci încolo sub ce pseudonim va „lucra“ dl Akusy Balogh Akru?

Patriot ingrat. Consilierul municipal F. L. din Panciova a fost arestat la Orșova tocmai în momentul când voia să plece d'acolo cu corabia. El n'avea pasaport. Asta n'ar fi fost însă nimic, ci vorba e că avea bani mulți, și pricina era că banii îi ridicase din lada orașului. Nu cu chitanță în regulă însă, ci fără știrea celorlalți colegi, așa că acum o să-'l țină cu sila pe pământul patriei, de care ingratul voia să se îndepărteze chiar fără pasaport.

D'spărut. Poliția aradană caută pe un patriot B. Gy., slujbaş la reuniunea agricolă din comitatul Aradului. El este tânăr și plecase încă în Septemvrie la rudenile sale din Seghedin. D'atunci nu i se mai știe de urmă... Nu cumva a plecat spre... America?

Din public*).

Hățeg, 27 Septemvrie 1900.

Onorată Redacțiune!

Cetind eu subscrisul odioasa cauză a școalei fost grănițerești — acum comunale din Hățeg stăt în Nr. 157, 166 a „Tribunei“ din Sibiu, cât și în Nr. 97 a „Telegrafului Român“, din Sibiu, și în Nr. 163 și 168 a stimatelor foie ce redigiați „Tribuna Poporului“ — ca unul din următorii legali ai foștilor grănițeri 'mi țin de sfânta datorință spre informarea bunului public, — care e stilit să cetească astfel de isprăvi, să prind condeul, — și făcând lumină să-'i servesc dovezi din izvor — cu care să poată ușor să-'și facă judecata.

A scrie însă ca grănițer hățegan în cauza aceeași tristă nepreocupat, ar însemna că nu mă interesez de durerile neamului românesc.

Se încep din cap

Pactul original din 22 August 1872, subscris de autorizații adunării generale Nicolae Petrovici, George Filip, Marcu Munteanu, Ioan Balas, Nicolae Tocaciu, Avram Csuto, George Balas, Ioan Cassan și Alexandru Baias, scris de mâna mea e la mine în mână, și acesta dovedește că Dr. Suciuc a avut dreptate când a stăruit să se îndeplinească postul de învățator cu un greco-catolic, acest act se poate afla și la comitetul central administrativ de fondul școlastic, din fostul regiment I. român de grănițeri în Sibiu sub Nr. 379, 1872.

Prin acest pact s'a statorit, ca pentru toate timpurile s'fie învățator de ambele confesiuni, român și așa și eforia școalei; — și dacă s'ar înmulți învățătorii: să se aplice în conformitate cu numărul sufletelor de la desființarea grăniței. În proporția de 1 la 2 adică, greco-oriental se aibă tot două părți în eforie și învățători, și greco-catolicilor o a treia parte, — ear' atunci s'a aplicat fiertatul Vasile Florian, greco-oriental și în urma pactului Paul Oltean, care era denumit din pricina certelor de aici la Voila — a fost abandonat de la Voila — și lăsat aici.

După moartea lui Vasile Florian s'a ales dl Nicolae Sanzian ca greco-oriental. Aceasta cu privire la învățători și eforie. — Acum se trec la școală — la a 2-lea palat din Hățeg.

Școala s'a zidit în anul 1880 de tot de nou, din material solid acoperit cu țigă — și nu cu 12 500 fl. ci cu 11 500 fl.

În 1891, când am avut fericirea de a îmbrățișa în mijlocul nostru adunarea generală a „Asociațiunii Transilvane pentru literatura română și cultura poporului român“, în calitate de praședinte al eforiei de atunci, am reparat o fundamentală cu coperiș cu tot, îngrăditura, pivnița, șopron de lemne, umbătoare, poarta, ușă, ferestri și am fost plantat curtea făcându-o tocmai

ca un parc, — vizitatorii expoziției arangiate în trei sale ale edificiului școalei, cu drag își aduc aminte de edificiul pompos și de arangiamentul drăgălas din curte, care împregiurare a îndemnat pe ilustrul praședinte al comitetului central, fericitul în D-1, br. Urs — care a fost uimit când a văzut școala și curtea — și în inventariul din 24 Octomvrie 1893 Nr. 641 ex. 1893 pl. III. și IX. o pune tuturor școalelor din fostul regiment de model.

Cine a văzut o casă clădită din material solid în anul 1880 și fundamental renovată de dragul Asociațiunii în anul 1891, coperită cu țigă — poate oare crede, că într'u atâtea se fie de ruinată în anul 1900, — încât se fie îndemnată politica se o amenințeze cu închidere?

Și dacă e și ruinată — n'a fost timp de reparat: vacanția, — și e lipsă ca se sisteze acum un post de învățator devenit prin pensiuene vacant ca să o reparezi? O naiv mai sunt domniile acestia — atât dl protopop Tit. G. Gheșja, cât și învățătorul Sânzian.

Apoi bine dlor! Peste 10 ani de nu se va pensiona nici un învățator și școala trebuind reparată — apoi atunci veți trebui sau se suspendați pe unul — sau să-'l delătore, — ca se reparați de nou școala, — vedeți cum se încercă omul, când umblă cu doi bani în trei pungă.

Ori nu are școala arănda școalei de fete pe an 80 fl. nu vați putea strânge să-'i aveți pentru reparatură, și dacă s'a cheltuit școala școlastic, când și așter-nut socotelile despre ei, — că din averea comunală vin în rațiune că s'a plătit, ci iați dat pe lemne și altele da unde-i socoteala? că doară ambiți sunteți membrii școlului școlastic, după oficial cel ocupați, și voiți dreptul și datorința se știți.

Spuneți franc, și nu vă genați „păcătuitam Doamne la Ceriu și înaintea Ta“ însă iartă pe robul Tău, că doară oameni sunteți și d-voastră.

Cât sunteți d-voastră de curajoși credeți că noi bastinașii o să ne băgăm în găuri de șarpe, fiind, vezi doamne, cu titluri academice.

Și e greșit și dela unul și dela altul a arunca cu petri în cel-ce vil închipuiți vinovați.

Una stă: că recunoașteți ambii că dintre românii numai d-voastră doi ați votat ca să nu se îndeplinească postul de învățator — fie și numai pe un an, — da oare nu vați cugestat ca conducătorii chemați — că a sista și acum pe un an postul al doilea de învățator e sinonim cu începutul ruinării intelectuale a școalei.

Căci se întreb pe dl Sânzian!

Spune d-le Sânzian, care dat oficios l'ai făcut d-ta neschimonos — căci cine în-tortocă protocoalele ședințelor comitetului parochial și a sinodului parochial — crede om cu mîntea la loc că va scrie în gazete adevărul? Eu cred că nu.

Apoi cine se împretinește cu un astfel de om, poate se pună mâna pe conștiință că-'și caute societatea cu oameni de caracter și serioși? — Eu nu cred.

I. Munteanu.

(Va urma.)

ULTIM CUVENT.

— Pentru-ce Dumnezeu a gonit afară din Raiu pe Adam și pe Eve?

— Pentru că nu plățiseră chiria.

Ultime știri.

Rio de Janeiro, 7 Oct. Anarhiștii italiani, într'o adunare ținută la San Pajlo, au decis asasinarea presidentialului Loubet. A eșit la sorți ca Isidoro Barivalani să comită crima. El a și plecat în Europa.

Londra, 7 Octomvrie. Guvernul Statelor-Unite a propoz marilor puteri să invite pe împăratul Chinei a se întoarce la Peking, asigurându-l că europenii îl vor apăra. Ear împără-teasa să fie detronată și prințul Tuan decapitat.

LONDRA, 7 Oct. Roberts telegrafează că generalul Kely-Kenny 'i-a raportat următoarele: „Un batalion de voluntari au atacat în apropiere de Baldfonteu o trupă de Buri, pe cari credea să-'i suprindă. Acestia au fost însă mai tari de cât se presupunea și după o luptă de trei oare Englezii au fost siliți să se retragă“.

Editor: Aurel Popovici Bareianu.
Red. respuns: Ioan Russu Șirianu.

* Pentru cele publicate în acest articol redacția nu ia nici o răspundere.

Numărul telefonului 10.

Alexandru Hoffmann

prăvălie de efecte de modă

la „Rondunică.“

Palatul teatrului.

Cel mai bogat asortiment cu prețuri foarte mici, de efecte diverse.

Cravate de dame „Reform“ 25 cr. bucata.

Ciorapi pentru dame, domni și copii, lucrați în închisoare recunoscuți de cei mai buni; prețul după registru.

Bluze pentru dame.

Bufărie pentru bărbați, femei și copii, se confecționează după măsură, dar sunt și în deposit.

Dantele, dela 5 cr. în sus, briuri și incingătoare dela 38 cr. în sus.

N. B. A sosit un nou transport din fatmoasele mănăși de piele, perechea numai 95 cr.

Numărul telefonului 10.

499 9 -10

Institut de cură,

deschis de dimineața dela 6 ore până la 7 ore seara
(abstăgând orele dela 9—11 in. am.)

La dispoziția publicului stau următoarele mijloace de leuire:

Scaldă în lumina electrică:

1. Reumă, podagră, aprindere de nervi (ischias), dureri la coaste și la față, nevralgia, aprinderi de pelița peptului și a foalelui, otrăvire cu metal (argint viu, zinc, argint, plumb).

2. Morburi de sângeră (cu ajutorul curei de mercuriu și iod), îngrășarea peste măsură, grăsimea de inimă, aprindere de pelița rinichilor, boala de zahăr (diabet).

3. Anemia, nevrastenia (stăbirea nervilor), nervositatea.

4. Morburi de piele învechit, scrofule, luparea etc.

După felul boalei, scaldă aceasta poate fi urmată de leuirea cu apă rece, de masaj sau împachetare. — Intrebuintarea odată costă: 1 fl. 25 cr.; 15 bilete: 15 fl.

Camee pentru inhalatie, după metoda dela G. I. eichenberg Ems, pentru aprinderi acute și învechite de gâtlee, de plămâni, cum și pentru dilatarea de plămâni și astmă. — Intrebuintarea odată costă: 75 cr.; 15 bilete: 9 fl.

Cura cu apă-rece. Intrebuintarea odată: 60 c.; 15 bilete 7 fl.

Gimnastica svedeză pentru întărirea reconvalescenților cu musculatura slabă, pentru întărirea băieților și a omeților desvoltați, cari sufer de morburi de inimă și de strimțarea eoșului peptului.

Taxa lunară dela 10 fl. în sus, după cum e felul casului de boală.

Fie-care bolnav se bucură de căutarea ce l-a prescrie medical său propriu, sau după sfatul ce însumi l-a dat. Oricare încheiere a curei se întâmplă sub veghierea mea personală.

Dr. A. HECHT, 450 82—82

Arad, strada Templom, palatul Minorităților. Telefon: Nr. 270

A apărut

Și se află de vânzare la administrația „Trib. Poporului“ următoarele opuri:

	coroane	fleri
1.) „Geografia Comitatului Arad“, pentru clasa a III-a școalelor populare, de Damaschin Medre, învățator; aprobat de Consistor ilustrată cu chărți geografice	—	—70 „
2.) „Amicul Poporului“ — de Titus Vuculescu, pretor. Indreptar practic în cauze administrative. Prețul	—	1.— „
3.) „Lupta pentru drept de Dr. Rudolf Ihering traducere de T. V. Păcățean,	—	2.— „
4.) „Judecătorile cu jurații“ — de Teodor V. Păcățeanu,	—	—80 „
5.) „Libertatea“ — de Ioan Stuart Mill, tradusă de T. V. Păcățeanu,	—	2.— „
6.) „Principiile politice“, după Dr. T. de Holtzendorf, de T. Păcățeanu	—	4.— „
7.) „Caractere morale“ — exemple și sentințe culese din istoriile și literaturile popoarelor vechi și moderne, de Ioan Popoa, profesor în Brașov.	—	2,50 „
8.) „Războiul pentru neatârnată“ și „Povestea unei coroane de otel“ ambele de George Popoa. Prețul Războiului	—	1,20 „
Prețul „Coroanei“	—	1,60 „
9.) „Din vremuri apuse“ — de Iudita Secula născ. Truția	—	1.— „
10.) „Vieritul“ — de Petru Vancu,	—	1.— „
11.) „Teoria Dramei“ — de Dr. Iosif Blaga.	—	3,60 „
12.) „Juvenilia“ — de Sextil Pușcariu.	—	1,60 „
13.) „Cuvântări bisericești“ — traduse de Ioan Genț.	—	5.— „
14.) „Pribeag“ — de Ioan Iosif Sceopul,	—	1,50 „
15.) Instrucțiuni populare despre Datorințele și Drepturile purtătorului de dare edate de Vilhelm Niemandz	—	1,20 „
16.) „Liturgia Stului Ioan Crisostom“ (pe note) pentru cor mixt pe 4 voci — de Nicolas Stofa învățator în Arad. Această liturgie conține toate cântările liturgice, ce are să răspundă corul în Dumineci și sărbători. Pe lângă acestea mai conține irmoase, pricesne și un adaus de cântece populare. Toate imnele se pot cânta și numai pe 2-3 voci. Prețul unui exemplar s'a redus dela 6 la 5 coroane.	—	—

La comande să se mai adauge de fie-care ep 10 fleri spese postale.